

servativa grupperingar om hur en konservativ agenda skall se ut. Däremot har de alla gemensamt att det är dags att man från konservativt håll slutar motarbeta den stora staten och istället börjar använda sig av den.

Den konservative tänkaren Irving Kristol har i en artikel i *Wall Street Journal*, som refereras av Frum, på ett tydligt sätt gett uttryck för denna stämning; "the welfare state is with us, for better or worse, and ... conservatives should try to make it better rather than worse."

Splittringen bland konservativa i USA gör det också svårt att finna någon given republikansk kandidat till 1996 års presidentval. Republikanernas tid i opposition har alltså knappast lett till intellektuell förnyelse. Förvisso har man nu lyckats vinna ett val, men detta med hjälp av motstånd mot alltifrån Bill Clinton till höga skatter, budgetunderskott och försämringar i medelklassens välfärdssystem. En oslagbar i kombination om man vill vinna val i USA, men knappast en långsiktig strategi för förändring.

Problemet är emellertid att det inte

torde vara så enkelt, som Frum vill framställa det, att ta sig ur denna situation av intellektuellt stillestånd. Det är knappast så att den genomsnittlige väljaren med glädje ser fram emot att få se hur välfärdssystemen, med de förmåner dessa ger, skärs ned. Reagan visste detta och därför agerade han som han gjorde under sina år som president. Detta får emellertid inte tas som intäkt för konservativa i USA och för all del också i Sverige - våra problem med den stora staten är ju betydligt mer omfattande än vad de är på andra sidan Atlanten - att avstå från att minska den offentliga sektorn. För att vinna väljarnas stöd för en mindre offentlig sektor måste de konservativa partierna emellertid ha mer att komma med än det vanliga "vi måste skära i välfärdssstaten". Den stora utmaningen för republikanerna, i likhet med den svenska högern, är att finna en lösning på denna pedagogiska utmaning. Om man inte lyckas med detta löper högern stor risk att aldrig få ett långsiktigt mandat för förändring.

PER DAHL:

FRÅN WATERLOO TILL KRYSSNINGSRBOTAR

Förra året tog överbefälhavaren av alla reservare deras vapen. Som tröst får de en fin bok av arméchefen att ha på soffbordet, för att visa vilka de är. De elaka

tankarna får snabbt genom huvudet när man hämtat ut "Om stridens grunder" på posten före jul och håller det ganska tjocka folioverket i handen. Man bläddrar och finner slagkraftiga kartor på vilka röda och blå pilar pekar hit och dit, dramatiska eller vackra foton med militära motiv och till slut Kejsaren själv, på

Om stridens grunder: från Waterloo till kryssningsrobotar av Marco Smedberg. Stockholm : Page One Publishing AB, 1994.

vit häst, blickande ut mot slaget vid Wagram, med en löddrig adjutant vid sin sida. Envar reservare sin egen Napoleon? Tja, det finns ju en: Grönköpings Napoleon Jonsson.

Fräckhet gav framgång

Men skam den som förblir vid sådana elakheter. *Om stridens grunder* är, visar det sig, mycket intressant. Rätt läst får den sina ägare att inse att de blå och röda kartpilarna är bild, inte verklighet. Textens skildringar och analyser av moderna krig visar på människors samspel och reaktioner. I ett läge var tiden avgörande, och tillräcklig fräckhet gav framgång. I ett annat var det förtroendet för kamrater och befäl, som gav kraften att verka trots att allt tycktes förlorat. I ett tredje var det anpassningsförmågan, öppenheten inför händelseutvecklingen, som räddade förbanden. Eller oförmågan att förstå nya fakta som orsakade tiotusentals människors död. I synnerhet skildringarna av händelser under Israels många krig med arabstater ger blyxtbilder av den enskilde soldatens eller befälvareshens betydelse. Vi vande oss att i de konflikterna så ofta höra rapporter om israeliska segrar och förleddes nog att tro att de var lättköpta.

Yrkesidentitetens anda

Då och då talar man om en officerskårs "professionalisering", ett fenomen som inträffat efter många historiska situationer, i Sverige och annorstädes. Professionaliseringen innebär en strävan efter ökad yrkeskompetens, men också och inte mindre viktigt, en förändrad

identitet, mer renodlat militär, med det ökade självförtroende detta medför. Man kan nog se *Om stridens grunder* som ett försök att puffa på en sådan utveckling i Sverige. Läsaren märker, hur framställningen klart präglas av yrkesidentitetens anda, av viljan att förbinda den historiska militära erfarenheten med dagens militära vardag. Passagerna där fälttågs- och fältslagsmål och förlopp uttrycks i dagens reglementerade orderuttryck är ett exempel. Det finns andra. Strävan att betona betydelsen av faktorer från den militära vardagen för operationers utgång bör nämnas. När general George S Patton planerade och genomförde sitt snabbanfall mot Bastogne 1944 skulle, noteras det till exempel, arméordrarna få plats på en skrivpapperssida, med kartsnitt på baksidan, och ingen stabsorientering vara längre än 20 minuter. Många har nog erfarenheter av svenska mer omfattande orderverk.

Militär allmänbildning

Försvarets utbildningar och karriärer har varit nästan lika hemsökta som universitetsväsendet av politiskt reformerande. Som följd har många svenska officerare nog fått ett ganska smyghuvat perspektiv på sin verksamhet. Det som legat bortom vardagens fredsmässiga kasernverksamhet har lätt betraktats som främmade, utan större intresse. När nu svensk trupp sannolikt får ökade internationella uppgifter kommer befälet avkrävas mer av vad man skulle kunna kalla alleuropeisk militär allmänbildning. *Om stridens grunder* är ett gott stöd att nå dit.